

Nagyvárad Estilap

Szerkesztő: MARTON MANO

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirnaplóda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BELA

Múltóban a váradi árvizveszedelem

A falvakban is pusztított az áradat — Egész éjszaka folyt a mentés munkája a külvárosban

Tegnap este még óráról-órára a Körös. A kishídfőnél ijedt tömegek lesték a centiméterek növekedését, s amikor rájött az eső is megérett, mindenborzalommal gondolt az árvizszintrőfára, amely Nagyvárad városát fenyegeti.

Az éjszaka a már elöntött területek lakói kívül, különösen az aszi Köröspart lakói tartottak nagyobb veszedelemtől. Itt a Körös államai már sokhelyütt elértek a házakat s az aggó emberek csoportosan cirkáltak a parton.

A Bernát-telepen

Tegnap óta nem változott a helyzet. A Pece áradása nyomán méteres mélységű töképződött s a hajléktalanná vált lakók mesterségesen, segítség nélkül nem a borzasztó elemi csapást.

— Milyen utca ez? — kérdezik a körénk gyülekező emberek. — Van is ennek neve! — mondja az egyik elkeseredett polgár — hiszen velünk a kutya se törődik.

— A feleségem szivgyörcsöt kapott, amikor a derékig érő vízbe esett, — mondja Postpisil Tivadar órára.

— A két kis gyermekemet — mondja egy másik árvizkárosult — Hajdu Bálint inasa mentette ki a házból.

— Tessék elképzelni az én helyzetemet, — mondja Seemann József, a Flórenc mérleggyár szőlője, — Budapestről jöttem és téli ruháim, lehoztam a családomat is, építettem magamnak egy konyhát, s most nincsen hol lakom.

Az emberek csónakon járnak: Hajdu Bálint cipész az önkéntes mentés.

— Hát nekem ki fizet ezért a munkáért? — kérdi. — A Kertész-utcában szivattyúznak vizet.

Mindenki a maga kára miatt szorongozik. Házat, födelet, kerítést elvitte a víz és előtört a pincesz, ahol minden elázott: bútor, élelmiszer, ami volt...

Állásilag szabályozott árvíz

A Futás-rét egy víz. A megáradt Pecéből odaömlik az ár és a parton.

csatornán keresztül vezetik a vizet a mélyebben fekvő Bernát-telepre.

Teljesen érthetetlen ennek a csatornának a szerepe.

Ezt kaptuk a várostól — paloták a szerencsétlen embe-

rek, — ahelyett, hogy csatornázták volna a vidéket. Pedig a parcellázáskor kötelezettséget vállalt a város arra, hogy ha a terület 50

százaléka beépül, megcsinálják a vízvezetékét. Ma már csaknem az egész telep beépült és nem történik semmi...

Az Estilap munkatársa a mentési munkálatoknál

Reu dr rendőrprefektus előzeny engedélyével az Estilap munkatársa abban az örszobában tartózkodik, ahova egymásután érkeznek be a jelentések a város különböző veszélyeztetett pontjairól. A prefektus dolgozó szobája, mint valami harctéri főhadiszállás. Ide fut össze minden jelentés. A telefon mellett Regman Miklós dr prefektus, aki a rendőrprefektussal együtt reggel 4 óráig talpon volt és a Körös mentén fekvő községekbe veszi le a jelentéseket és rögtön megteszi a szükséges intézkedéseket.

Egy asszony gyermekével együtt beleesett a Körösbe

Este 10 órakor Barbat kapitány jelenti, hogy a Hevesi-telepet elöntötte a víz. Segédőket kér. Autók, kocsik, robognak kifelé. Katonák, tüzoltók és bátor polgárok csónakba ugranak; az ár olyan erőteljes, hogy mindenki az életével játszik. Rettenetes percek telnek el. Lélegzetvisszafojtva arunk a parton; két csónak szerencsésen odaérkezett a veszélyeztetett házak közelébe; a többi kis lélekvesztő kénytelen visszatérni. Pár perc telik el és az egyik csónak már tíz emberrel indul a felé. A folyó közepén lehetnek már, amikor

velőtrázó sikoltozás, majd tompa zuhanás veri fel a kísérteties csendet. Szabó Józsefné két hónapos csecsemőjével együtt a csónakból a vízbe esett.

Az ár egy szempillantás alatt magával ragadta a szerencsétlen asszonyt. Regman prefektus és Reu Illés dr rendőrprefektus megrendülve állanak a parton.

Ekkor azonban nagyszerű felémelő fordulat áll be: A parttól egy jóképű gyerekmű ember a vízbe veti magát és amit remélni sem lehetett — nemsokára

Szabóné kis gyermekével együtt félig alétan már a parton is van.

Rögtön száraz ruhákba csavarják őket és a mentők veszik mindketőjüket ápolás alá.

Regman prefektus a bátor élet-

mentőt meg akarja jutalmazni nem cselekedetért. De a derék fiatal ember csuromvízesen elrohant. A nevét sem tudtuk feljegyezni. A kezét sem tudtuk megcsóriztani.

Rettenetes percek következnek ismét. Bochi János cipész felesége jajveszékkel szivettépoen:

— A gyermekemet mentésé! meg! Istenem, mi lesz vele?

Kiderül, hogy Bochi János 9 hónapos kislánya ott maradt a lakásban, amelynek falait a víz már csapkodja. Barbat kapitány 500 lejt ajánl fel, de senkinek nem vállalkozni, hogy az életét kockáztassa. És a szerencsétlen asszony ott áll a parton, nem mozdul el egy tapodtat sem. Szemeivel, amelyek könnyben fürdenek, simogatja a dűldező falakat, amelyek mögött az ártatlan csöppség jajveszékkel. Órák telnek el a legkétségbeejtőbb bizonytalanságban.

Reggel öt órakor két derék katonai ül bele az egyik csónakba és sikerül nekik Bochi János gyermekét áthozni.

Kovács Dénesné és macskája

Már 2 óra is elmúlt, de még ötven család ott maradt a telepen. Voltak olyanok, akik vagyongajukat feltették és nem mozdultak volna semmiért sem. Kovács Dénesné is ott maradt rozoga viskójában.

A földbe épített házacskák hirtelen robajjal összeomlott. Kovács Dénesné ott hanykolódott valahol a tetőzetén. Karjával görcsösen szorongatott valamit: egy fehér macska volt. Reu rendőrprefektus utasítására egy csónak villámgyorsan szeli át a vizet. Kovácsné macskájával együtt meg volt mentve. Amikor partra hozták, nagy hálálkodás közben csókoltatta, simogatta a fehérszőrű kis jószágot...

E mentési munkálatoknál éjjelnappal, éltlen-szomjan, emberéleti erővel dolgozott Sereac Aurél tüzoltóparancsnok is, aki nem egyszer életének kockáztatásával ment tüzoltóival együtt a vízben álló házak lakóinak megszabadítására.

Baj van Olasziban

Tegnap délután 2 óra 35 perckor telefonon jelentették a rendőrségnek, hogy a Vlahuta (Szent János) utca alsó részén tíz házát elöntötte a víz. A tüzoltók az Alba-Iulia (Bunyitay) ligetből rekvirált csónakokon mentek ki és sikerült a házakat kiüríteni. A kiürítés munkájában a 17-ik divízió 13 trénszekerrel és 20 emberrel vett részt.

Délután 4 órakor újabb jelentés. Olasziban 15 házát megint kiürítették.

A Baross-utca és környéke viz alatt

Este 7 óra 20 perckor jelentették, hogy a Baross-utca környéke viz alatt áll. Több házát elöntötte a víz. A mentők azonnal megkezdtek a segélymunkálatokat.

Este 11 órakor Borodi György jelenti, hogy az Auróra étergyár körül újabb öt családot kellett kitelepíteni. Tizenkét órakor Borodi ismét arról számol be, hogy nem képesek megközelíteni a házakat.

Bors község segélyt kér

Este 8 óra 40 perckor a borsí vármegyei hivatal jelentette Regman prefektusnak, hogy a köröstarjáni gátakat átszakította és az ár Bors község felé hömpölyög. Autókat katonák és csendőrök vonultak ki. Éjjel 12 órakor Bors újabb segítséget kér. Regman prefektus 2 autót újabb 20 csendőrt indított utnak.

Apad a Körös

Éjjelután a Körös hirtelen apadni kezdett. Az esti órákban Csu-csáról jelzett újabb egy méteres emelkedés nem érkezett le. A rendőrprefektus intézkedésére tegnap délután két órától kezdve óránként jegyezték a Körös emelkedését. A táblázat így fest:

D. u. 2 óra 15 perc	= 2 m. 40;
3 óra 15 perckor	= 2 m. 50;
6 órakor	= 2 m. 70;
8 órakor	= 2 m. 80;
9 órakor	= 2 m. 75;
10 órakor	= 2 m. 70;
Éjjel után 1 órakor	= 2 m. 70;
2 órakor	= 2 m. 60;
5 órakor	= 2 m. 50;
7 órakor	= 2 m. 40;
8 órakor	= 2 méter 30.

Dél előtt újabb apadás volt, úgy, hogy a déli órákban 2 méter 15 centiméternyi a víz magassága.

Visszatértek az emberek a házakba

A vizállás csökkenése következtében a rendőrség megkezdte a kitelepített családok visszatelepítését.

A hajléktalanná vált emberek ma délelőtt felkeresték Bucico

Koriolán polgármestert, aki azonnal intézkedett, hogy a lakáshivatal gondoskodjék szükségükösokról. Az arra rászorultaknak külön gyorssegélyt utaltatott ki a polgármester.

A főmérnök nyilatkozata

Kőszeghy József főmérnök kérdésünkre kijelentette, hogy a veszély teljesen elmúlt és újabb bajok csak abban eseten fordulnának elő, ha a Körös-völgyében 3—4 napon keresztül tartó esőzés volna. Különben — mondotta főmérnök — 1914 július 12-én Nagyváradon a Körös 4 méter 14 cm. magasan állott és akkor sem volt semmi komoly baj.

AZ APOLLO-mozgósínház nagy karácsonyi műsora

Csütörtök d. u. 5 órákor

Cirkusz gyermekei

7 felvonásos dráma a dr. Regman prefektus ur segélyakciója javára

Péntek délelőtt

Hamlet a leánynevelő intézetben

Pat és Patachon I. gyermekmatiné.

Péntek d. u. 3, 5, 7 és este 9 órákor

A bagdadi tolvaj

Premier. Gyönyörű keleti rege 10 felvonásban. Főszereplő Douglas Fairbanks.

Szombat délelőtt

Ausztráliai menyasszony

Pat és Patachon II. gyermekmatiné.

Szombat d. u. 3, 5, 7 és este 9 órákor

A bagdadi tolvaj

Vasárnap délelőtt

Hetedik menyország

Pat és Patachon III. gyermekmatiné.

Vasárnap d. u. 3, 5, 7 és este 9 órákor

A bagdadi tolvaj

Az Apolló adja a legszínesebb és legváltozatosabb műsort.

A mai zürichi nyitás

BUKARESTI 24050

BERLIN . . 12345 — PARIS 187750

NEW-YORK 518 — PRAGA 1534 —

LONDON . . 251275 B. PEST . . 7255

BECS 7315

Nagyváradai árfolyamok

Magyar korona 328 — áru 327 pénz

Dollár . . . . . 216 — „ 217 — „

Cseh korona . . . 643 „ 645 „

Svájci frank . . . 4190 „ 42 — „

Osztrák shilling 3065 „ 3070 „

Francia frank 787 „ 790 „

Angol font 1054 „ 1056 „

Olcsó vázák, dísz tárgyak
karácsonyra
Weisz és Lászlónál,
Sas-passage 2125

HÍREK

Kényelmes utazás a Hírapirodában

A Hegedüs Hírapiroda menetjegyszálya, amely eleitől fogva állandóan gondoskodott arról, hogy a közönségnek az igényeit a legmesszebbmenően kielégítse, — most a karácsonyi ünnep alkalmából újabb kellems meglepetéssel szolgál. A tapasztalat azt mutatja, hogy karácsonytájt, amikor az utasok száma természetesen megnő, a vasuti jegypénztárnál való tolongás nemcsak magában véve fárasztó, de még az a kellemetlen következménnyel is járhat, hogy az ember lemarad a vonatról. Erre gondolt a Hegedüs Hírapiroda, amikor menetjegyszályában úgy szervezte meg a szolgáltatást, hogy a karácsonyi és újévi ünnepek idején pillanatok alatt ki tudja elégíteni minden utasnak az igényét, miáltal elérhető az, hogy nem kénytelen az ember a vasuti pénztárnál hosszú ideig ácsorogni, hanem útjegyét a Hegedüs Hírapirodában megvásárolva, egyenesen vonatra ülhet. A Hírapiroda menetjegyszálya mindezt természetesen semmiértéke külföldi fel nem számít és idegen pénzeket a napi legjobb árfolyamon fogad el.

* Országszerte szerveződik a liberális párt. Bukarestből jelenti a Rador: Vintila Bratianu, Tancréd Constantinescu és Duca miniszterek a Dimineata értesítése szerint tegnap tanácskozást folytattak a liberális párt országos szervezkedése ügyében.

* Karácsony másodnapján, 26-án, szombaton tartja a Kath. Növédő táncdal egybekötött estélyét. A megnyitó sikerét Lengyel Vilmos csodaszép organuma és művészete biztosítja. Zongoraszmot Imrik Mária urleány ad, Liszt II-ik rapsodiáját. Fénypontja az estnek Puccini Pillangó kisasszony operájának II-ik felvonása lesz. Baranyay Jolán Bullerly Mayr Margit Suzuki szerepében teljes színvonalú diszlettel. Elragadó, kedves az utolsó szám, a mozgalmass, énekes pantomim a Bécsi jelenet — mely sokáig emlékeztetben fog maradni a közönségnek. Ebben fordul elő a tipikus bécsi Schrammel-zenekar gitárok, hegedűk és harmonikával továbbá a Gaudeamus igitur, Bursschenschaftok férfikara, két bájos urilány szóló éneke, valamint a stylusos szép leány énekkar. Közreműködnek: Bódis Margit, Baranyai Lili, Czeglédy Emmy, Faragó nővérek, Horth Klári, Harsányi Annus, Közepessy Ilus, Mayr Magda, Istvánffy Lili, Patzkó Kató, Szabados Vilma, Székely Margit, Schön Margit, Radó Zsuzsa, Vitélyes Ilona, Weinberger Ilonka, Közepessy László, Halmos László,

Heyman szinkör gyermekelőadása

Csütörtök csütörtök délután négy órákor

művészeti gyermekelőadás

Fellépnek Horváth Marietta, Galambos Elemér, az Antalffy növendékek, Pat és Patachon. — Helyárak: 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 Lei. Párhuz 6 személyre 150 — lei

Szabó Dénes, Radó László, Pajor Ernő, Kenéz Jenő, Rothbar József, Arányi László, Vass Imre, Erdős Gábor és a Gutenberg dalárda tagjai.

* A Protestáns Jótékony Egyesület vasárnap, e hó 27-én tartja negyedik teadélutánját a Palace (Pannonia) télikertjében. A teadélután pontosan 5 órákor kezdődik s minden látogató a megváltandó jegy ellenében egy csésze teát süteménnyel együtt fog kapni. A teadélutánon jazz-band zene mellett tánc lesz. A teadélután iránt a város közönségének minden rétegében, főleg pedig a protestáns közönség között már is nagy az érdeklődés.

* Leányzsor karácsony másodnapján. Az izr. nőegylet által tervbe vett és nagy érdeklődéssel várt leányzsor f. hó 26-án, szombaton délután 5 órai kezdettel tartják meg a Royal-büfében, mely alkalommal a nőegylet összes tagjait szívesen látják. Háziasszonyok lesznek: Arató Klári, Beck Magda, Beck nővérek, Beck Anci és Sari, Beck Mancsi, Benedek Magda, Bleyer Ella, Boros Magda, Blum Margit, Büchler Annus, Darvas Ica, Deutsch Rózsi, Ehrenfeld Olga, Fischer Dalma, Grünwald Nusi, Gerő Margó, Halász Kató és Agi, Herskovits Dódi, Jakobi Lili, Kálmán Zsuzsa, Láng Mancsi, Lengyel Klári, Munk Lili és Kató, Mihály Agi, Moskovits Lili, Niszel Blanka, Osváth nővérek, Pásztor Klára, Rosenberg Mancsi és Lola, Rácz Agi, Reisinger Annus, Rosenbaum Erzsike, Robitsek nővérek, Radó Böske, Strasser Lili, Székely Panni, Schulhof Böske, Salamon nővérek, Schwartz Rózsi Ullmann Médy és Hanna, Ujvári Margit, Ullmann René, Vadász Böske, Vajda Klári, Vidor Edit, Waldmann nővérek, Weinberger Ilonka, Weisz Anni, Weisz R. Magda és Böske, Waldmann Nusi.

* Finom teaszütemény és karácsonyi cukorkák Schwimmernél a legolcsóbbak.

* Megfagyott, szélről, hidegtől kivörösödött kezeket 3 nap alatt hófehérré varázsolja a Liseron kézfinomító, Farkas István Apolló-drogeira. 1

* Tündérújjak, legjobb magyar kézimunka divatlap előző havi számai kaphatók a Hegedüs Hírapirodában.

* Ez Erdélyi Kincses Almanach számos képpel és rengeteg olvasnivalóval megérkezett. Ára 60 lei. Kapható a Hegedüs Hírapirodában.

Irathozzon be a Hegedüs Kölcsonkönyvtárba

* Az Orlov gyönyörű operett kapható a Hegedüs Hírapirodában.

* 1926. évre szóló Előjegyzési naptár 25 Lei, kisebb szílon naptár 20 Lei a Hegedüs Hírapirodában.

* Mansberger Gusztáv kárpitos és díszítő Str. Vlahuta 1459 (Szt. János)-utca 7-a. Mindenféle kárpitos munkát vállal, kész hencserek állandóan rakáron.

HÁT NINCS IGAZA?

Kohn elment koldulni gazdag bankárhoz és kapta is tőle száz lejt.

Délben, mikor a bank hazamegy, látja, hogy Kohn egy vendéglő ablakasztalán ül és pulykapecsenyét eszik. Bemegy hozzá és dignálódva mondja:

— Maga Kohn, ma koldulni tőlem száz lejt és pulykapecsenyét eszik. Ezt igazán nem lehet.

— Kérem — szól Kohn — ha nincs pénzem, nem ehettek pulykapecsenyét, és ha van pénzem, akkor sem ehettek. Hát tulajdonképpen mit egyek pulykapecsenyét?

A TÁJÉKOZATLAN GRÓF

Egy bankár hosszabb ideig vendégül lát egy filigrófót, aki felváltva udvarol a bankár három leányának. Nem sokkal a gróf elutazása után gyanús tünetek mutatkoznak a középső leánymire az apa kétségbeesetten sürgönyöz a grófnak:

— Ön elcsábította leányomat. Ha uriember, gye el feleségül.

Mire a gróf csak ennyisürgönyöz vissza:

— Én uriember vagyok. De tudtommal önnek három leánya van.

Most érkezett szenzációnovellajelenségek

Martha, Martha, Du ent schwandest Lied un Blues 15 — lei

Das ist der Binimi, nagy sláger 15 — lei

Ogo-Pogo Foxtrott Első rangú zene 15 — lei

Ch Céliméne... Lied und Foxtrott 15 — lei

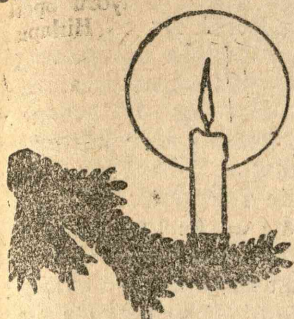
Kapható a Hegedüs Hírapirodában

Olcsó karácsonyi vásár a Lux-áruházba
Kéztűk, harisnyák, rövidárak 15%-al olcsóbbak

Haldek Jenő
1459 Str. Vlahuta 1.
(Szt. János)-u.

Nagyságos Asszonyom!

ha férjét és gyermekeit
Uram! ha feleségét
és családját

Karácsonyra

értékes, szép
ajándékkal
akarja meglepni,
úgy fájadjon be

Kálmán Sándor

ékszerészhez,
Ferdinánd király-ut 3 sz. alá,
ahol a legszebb
és legizlésebb
ékszereket szol-
lid és olcsó
árban
vásárolhatja

Kérem Győződön
erről személyesen meg

Most vegyen női kalapot a

KLEIN SIMON

cégnél Ferdinand király (Rá-
kóczi)-ut 5. Park-szállodaépület

Karácsonyra,

ahol minden egyes kalapvá-
sárláshoz a babájának (baba-
kalapot) egy ingyen kalapot kap
1896

December

26

Szombat

Utazók estélyére

estélyi cipők 2267

WEISZ JENO

kizárólagos
női cipőárúházaiban

Nic. Jorga (Zöldia-u.) 8.

Ingyen kap továbbra is
csokoládét, ha 100 lei ér-
tékűt vásárol

HOROVITZ

olcsó nagy karácsonyi cukorka és
fűszer-vásárán 1504
Színház-utca.

Január 11-én Váradon kezdődnek a román-magyar likvidációs tárgyalások

Tegnap délután érkezett
vissza Bukarestből Hodor
Viktor dr. közigazgatási vezér-
felügyelő, aki román részről
vezeti a kettéosztott várme-
gyék vagyonával kapcsolatos
likvidációs tárgyalásokat a
magyar kormány megbízottai-
val.

Hodor vezérfelügyelő meg-
érkezése után fogadta az Es-
tilap munkatársát, akinek az
eddig tárgyalások eredményé-
ről és az új tárgyalások meg-
kezdéséről a következőket
mondotta:

— Az aradi tárgyalásokról
egyenest Bukarestbe utaztam,
ahol kimerítő jelentést tettem
az eddigi munkálatokról. A
megbeszéléseken, amelyen a
magyar kormányt tudvalevően

Csátáry Lajos miniszteri ta-
nácsos képviselte, egyes lé-
nyegtelen dolgokat nem te-
kintve.

csaknem teljes megegyezés
jött létre.

— Miután néhány biharme-
gyei községnek az ügye nincs
még teljesen likvidálva, a ma-
gyar bizottság tagjaival abban
állapodtunk meg, hogy

a tárgyalásokat itt Nagy-
váradon január 11-én a
vármegyeházán folytatjuk.

Ezek az újabb tárgyalások
előreláthatólag négy-öt napig
fognak eltartani, befejezésük
után a román-magyar likvidá-
ciós bizottság ugyancsak itt
fogja tartani záró ülését.

Amerika résztvesz a genfi leszerelési világkonferencián

— Az Estilap eredeti távirata —

Londonból jelentik: A Times úgy értesül Washingtonból, hogy
Amerika résztvesz a genfi leszerelési konferencián. Az eddigi hírek-
kel ellentétben nem Borah szenátor lesz a Genibe menő delegáció
vezetője. Borah nem akarja elhagyni a szenátust a mostani fontos
ülésszakban. A Times szerint az amerikai kiküldötteket teljes felha-
talmazással fogják felruházni.

„Mentsétek meg lelkiünket!”

Egy szabadkai lap szerkesztőségének rádiója fel-
fogta egy súlyedő francia hajó segélykiáltását

— Saját tudósítónktól —

Jugoszláviában ma már ép
ugy, mint minden nyugateuró-
pai államban, csaknem minden
korlátozás nélkül szabad hasz-
nálni a rádiót. A háború utáni
éveknek ez a nagyszerű cso-
dája természetesen rendkívüli
népszerűsége tette szert. Külö-
nösen felkapták a rádiót Bel-
grádban és az ugynevezett
Vajdaság városaiban, tehát
Szabadkán, Ujvidéken, Zom-
boron és mivel — mint említet-
tük — a korlátozás, igen helye-
sen, csak minimális, a szabad-
kai, ujvidéki, zombori stb. pol-
gár a világnak ugyszólván
minden leadó-állomásáról ki-
bocsátott hullámokat felfog-
hatja.

A minap az egyik szabadkai
felvevő-állomás hallgatóinak
szívszorogató élményben volt
részük. A szóbanforgó állomás
a Bács megyei Napló
szerkesztőségében van felállít-
va és mivel a készülék valósá-
gos remeke a rádió-iparnak,
pompás hangversenyeket hall-
gatott végig a szerkesztő-
ségben nagyszámmal egybe-
gyűlt közönség. Amint a Broad-

casting-készülék keresőjét ép-
pen egy távolabbi hullánhossz-
ra állították be, hirtelen
éles sivitással különös hangok
törték fel a hallgatóból.

— S. O. S.! S. O. S.! S. O. S.!

— jelezte a készülék

Ez a világ minden hajójának
segélykiáltása. Olyankor szok-

A pesti fajvédő tábor három vezető alakja francia frankot hamisított

— Budapesti tudósítónk távirata —

A magyar fajvédők táborát
kellemetlenül érintette az a
Hágából érkező hír, amely sze-
rint ott a fajvédő mozgalomnak
három exponált vezetőjét, Jan-
kovich Arisztid nyugalma-
zott ezredest, Marsovszky
György hírlapíró és Manko-
vics Györgyöt pénzhamisítás
gyanúja miatt letartóztatták. A
pesti sajtó ebből az alkalomból
hosszu riportokban ismerteti a
három fajvédő vezér „purifi-
káló” működését.

Fajvédő körök a letartóztá-
tásról szóló híreket erősen cá-

ták használni, amikor már elve-
szett az önmentés minden lehe-
tősége, amikor már a hajó uta-
sai csak abban bízhatnak, hogy
egy közelben tartózkodó hajó
felfogja a hívást és megmenti az
életüket.

A társaságban jelen volt
Konrath szabadkai mérnök
is, aki beállította a gépet a se-
gélykiáltó állomásra és bár pil-
lanat multán, felhangzott tiszta
francia nyelven, de nagyon
kétségséges akcentussal:

**Bodet francia személyszál-
lító gőzös este 22.20 órakor
a földrajzi szélesség 166.º
24' 11" és a hosszúság 6º
15'-én súlyedőben. Mentsé-
tek meg lelkiünket!**

Borzalmas pillanatok voltak.
A jelenlevőkben megfagyott a
vér, valahol messze, kint az
óceánon emberek mennek most
a hullámsírba és itt tehetetlenül
hallgatják a segélykiáltásaikat.

Hirtelen nagyot recscent a
készülék és ebben a pillá-
natban megszakadtak a ki-
sértetjes hangok, csak a
légköri elektromos hullá-
mok kattogtak tovább.

Térkép segítségével megál-
lapították, hogy a francia Bo-
det gőzös az Atlanti Óceánon
az egyenlítő alatt súlyedhetett
el. Közeliében annak az afrikai
gyarmatnak, amelyet a fran-
ciák a háboruban vettek el a
németektől. Ez a gőzös nyil-
vánvalóan Franciaország és a
volt német gyarmat között bo-
nyolította le a személyforgal-
mat. Innét hozta el a rádió a ha-
lálba indulók rettenetes segély-
kiáltását. Vajon kik és há-
nyan utaztak el rajta a tulvi-
lági gyarmatra? Érkezett-e
számukra segítség, vagy el-
nyelte őket az óceán?

**Harisnyák, keztyűk, fehérneműk szolid
olcsó árban BLEIER divatházában Sepsaúgy**

folják. E cáfolatokkal szemben
tegnap megérkezett Budapestre
a hágai rendőrség átirata, a
mely szerint

a letartóztatottak beismer-
ték, hogy a hamis francia
ezresek Budapesten ké-
szültek.

Marsovszky és Mankovics
kijelentették, hogy

a főbűnös Jankovich ezre-
des,

ők csak a bankjegyek kiszál-
lításában vettek részt.

Fehérnemű különlegességek
nagy választékban

Hollós-nál

Bámulatos olcsó! vásárolhat arany, ezüst és briliáns-ékszereket, OMEGA, DOXA és SCHAFFHAUSEN-órákat, kínai ezüst dísz-tárgyakat, díszbrosztókat. Oriási jeggyűrű választék. 2258
NEFIN ékszerárúháza Strada Avram Iancu (Kossuth-utca) 4. szám
 Finom szemüvegek és lorgnetek igen olcsón. Kérem kirakati árait figyelni!

3-as Wertheim-cassa
 sürgősen eladó
STERNBERG-nél 3

Deczky-nél
 készülnek a legszebb kivitelű
estélyi cipők 2178
 24 óra alatt
 hozott anyagból is.
 Avram (Kossuth)-u. 2. udvar.

Karácsonyi és újévi ünnepekre
 ha hentes és élelmiszer szükségleteit a legolcsóbb áron akarja beszerezni, keresse fel
Tóth Sándor
 hentes és csemegeárú üzletét
Gen. Holban (v. Széles-utca) 46.
 (Uri- és Szaniszló-utcaival szemben, NYULAKAT és vadféléket napi árban vesznek. Mindenemű **MUSLIS-töltési** jutányos áron elvadások. 1753

Üzletátrendezés miatt az összes raktáron levő
játékokat és ritikulókat
 mélyen leszállított áron elárussítjuk
Farkas-áruház
 Oradea, Str. Nic. Iorga, Zöldfa-u. 5.

Izletes házikonyha!
Berkovitsné
 ארטה בשר
vendéglője
 N. Iorga (Zöldfa)-u. 19
 Mérsékelt árak

Gebrüder Stigl, Mignon
LONGORA leszállított áron
STERNBERG-nél 4

* **Karácsonyra, Szilveszterre**
 tortákat, parafaitokat **Schwimmernél** rendeljen.

Színház

HETI MŰSOR:

Szerda: **Orlov** operett újdonság bérleten kívül. Sorozat szám 96.
 Csütörtök délután fél 4-kor: **Gyermek előadás. Ali baba és a 40 rabló**, mérsékelt helyárakkal. Sorozat szám 97.

Csütörtök este: **Nincs előadás.**
 Péntek délután fél 3-kor: **Hazudik a muzsikaszó**, mérsékelt helyárakkal. Sorozat szám 98.

Péntek délután fél 6-kor: **Cárnó**, mérsékelt helyárakkal. Sorozat szám 99.

Péntek este fél 9-kor: **Orlov**, operett újdonság. Sorozat sz. 100.

Szombat délután fél 3-kor: **Gül baba** operett, mérsékelt helyárakkal. Sorozat szám 101.

Szombat délután fél 6-kor: **Nagyságos asszonyt már láttam valahol**, bohózat újdonság, mérsékelt helyárakkal. Sorozat szám 102.

Szombat este fél 9-kor: **Fraskita** operett újdonság először, mérsékelt helyárakkal. Sorozat sz. 103.

Vasárnap délután fél 3-kor: **Dolly**, operett újdonság, mérsékelt helyárakkal. Sorozat szám 104.

Vasárnap délután fél 6-kor: **Öt órai vendég**, vígjáték újdonság, mérsékelt helyárakkal. Sorozat szám 105.

Vasárnap este fél 9-kor: **Fraskita** operett újdonság másodszor. Sorozat szám 106.

Hétfő: **Fraskita**, operett újdonság harmadszor, A bérlet. Sorozat szám 107.

Kedd: **Fraskita**, operett újdonság negyedszer. B bérlet. Sorozat szám 108.

Szerda: **Strauss jubileum**, Börögér operett, Marcus már felléptével, bérleten kívül. Sorozat szám 109.

Csütörtök este **Hármascskán** operett újdonság (operett drámai személyzettel) bérleten kívül. Sorozat szám 110.

— Ma az **Orlov**. Ma este bérlet-szünetben kerül színre az orosz cári ékszerek legszebb drágakövéből írt gyönyörű operett. A kö-

zönség minden előadás után újabb és újabb szépségeket fedez fel ebben a világhírű operettben, amelynek nagyváradi előadása felveheti a versenyt bármelyik nagy város előadásával, — úgy kiállítás, mint a szereplő művészek teljesítménye tekintetében. Az **Orlov** főszerepeit Zöldhelyi Anna, Bellák Aranka, Tompa, Páger, Stoll, Sós, Tompos és Bereng játsszák.

— **Alibaba és a 40 rabló**, a leg-szebb 1001 éjszakai mesét játsza a színház csütörtök délután, amikor a gyermekvilág a karácsonyra gyújtásra vár. Az **Alibaba és a 40 rabló** már magába véve is a legkedvesebb karácsonyi ajándék, mert a gyermekek kedvenc meséjüket látják életrekelni a színpadon. A sok változásból álló mesejáték főszerepeit a gyermekek kedvenc művészei alakítják. A gyermek előadás helyérai mérsékelt.

MOZI

APOLLÓ MOZGÓSZÍNHÁZ
 HETI MŰSORA:

Szerda: **A cirkusz gyermekei**, 7 felvonásos dráma. A 9 órai előadásra a 7 órai előadás, az 5 és 7 órai előadásra a 3 órai előadás helyérai érvényesek.

Péntek, szombat, vasárnap délután: **Gyermekmatiné** a három legjobb Pat és Patachon film. Hamlet a leánvnevelő intézetben, az Ausztriai menavasszony és a Hetedik menvország.

Péntek, szombat, vasárnap, hétfő: **A Bagdadi tolvaj** 10 felvonásos ke-

leti rege. Főszereplő Douglas Fairbanks.

— Az **Apolló** ma, szerda még a Cirkusz gyermekei szerezési drámát vetíti. A 7 felvonásos dráma csütörtök d. u. órai kezdettel a dr. Regma Miklós prefektus ur által megindított segélyakció javára színre kerül. Az **Apolló** karácsonyi műsora páratlanul érdekes és változatos: a három újabb Pat és Patachon vígjáték kerül színre három gyermekmatiné keretében. délután és este a filmművészet remeke. A bagdadi tolvaj megy, legszebb és legolcsóbb szórakozást az **Apolló** nyújtja! bagdadi tolvaj maga a megvilágozódott mese. Pazar felvételek, szenzációs rendezés! Olvassa el okvetlenül az **Apolló** karácsonyi nagy műsorát.

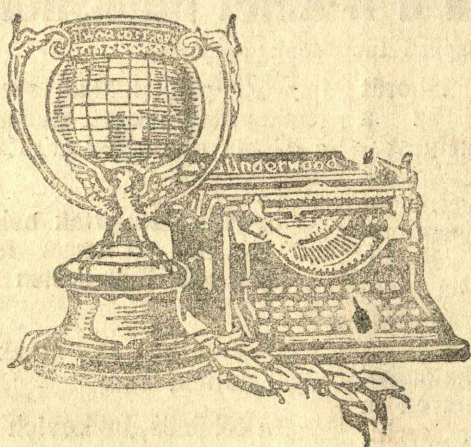
— Ma utoljára látható a Dorian-filmszínházban, a „Kávéház a bukott angvalokhoz” mű nagyszerű film, melynek főszerepét Ricardo Cortez alakítja. Ezen kívül színre kerül „London Westend” című 10 felvonásos film. Az előadások 7 és 9 órakor kezdődnek. Leszállított helyárak. — Jövőre „Sherlock Holmes három landja”, Conan Doyle regénye.

z Okvetlen nézze meg az Angy Drogueria világvárosi kirakatait!

Megekezdődött a karácsonyi és újévi vásár
 Bul. Reg. Ferd. Park áruházban (v. Rakóczi-utca) No. 3. Park áruházban 3 sz.
 Olcsó árak! Oriási választék mindennemű ajándéktárgyakban. Szolid kiszolgálás.

Ha örömet akar karácsonyi ajándékával szerezni
 úgy azt az ANGYAL-droguériában vegye, ott szépet, jót olcsón vásárolhat.
 Bulev. Regele Ferdinand 1. 2254-

Női hócipők 480 leltől
Gyermek hócipők 450 L.-10.
 Női szőrmés bélelt bokacipők megérkeztek
Gonda Testvérek
 cipőáruházban, Bul. Regele Ferdinand 5. (Park-szálloda épületében)
 Fenti olcsó árak karácsonyig vannak érvényben 2208

1000 dollár értékű serleg, melyet a chicagói világversenyen 20 év óta minden évben az Underwood mint győztes nyert el.

A mi karácsonyi ajándékunk

1 UNDERWOOD-írógép
és 1 évi HITEL

Irodai felszerelések és berendezések a legjobb amerikai minőségben!!

Office Equipment Company
 Oradeamare, Bulev. Reg. Ferdinand 3.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Lehetővé vált, hogy **karácsonyra és ujévre, ha nincs is pénze, elegánsan, jól és a legdivatosabban öltözködjék**, ha ruhaszükséget legolcsóbb árak mellett részletfizetésre

Reclam Férfiruházletben szerzi be, STERN és GROSZMAN Sas-Passage 133

Felöltök, télikabátok, mikádók és bőrkabátokban óriási választék

2164-1

HIREK

* Az iparművészeti kiállítás sikere. A református polgári leányiskolában Str. Vulcan (v. Nagy Sándor)-utca 14. levő iparművészeti tanfolyam növendékeinek munkáiból az Apolló-palotában, a Hatvani-tele szücs-üzlet helyiségében meglepően érdekes kiállítás nyílt meg. A pompás, rendkívül izléses, elsőrangú iparművészeti tárgyak kiállításának igen sok látogatója van. A művészanyag élénk meglepetést kelt és az előkelő közönség különös retszésében részesül. A kiállított tárgyak nagyrésze már el is kelt s a tanfolyam vezetősége újabb és újabb szebbnél-szebb produktumokat tár a közönség elé, karácsonyi ajándéknak kiválóan alkalmas iparművészeti cikkek. A tanfolyamra beiratkozni lehet még a ref. polgári leányiskolában.

* Képviselőtestületi választás a zsidó hitközségben. A nagyváradai neolog zsidó hitközség december 27-én, vasárnap délután 9 órától 2-ig tartja meg a hitközség lyceumának Gheorghe Bratianu (v. Iványi Ödön)-utcai nagytermében ez évi képviselőtestületi választását. Választás alá kerül 36 képviselőtestületi megbízás és egy senior tagság. A választást dr. Percezel Adolf elnök fogja vezetni.

* Megnyílt az Apolló Nyakkendő ház! (Apolló palota) Bul. Reg. Ferd. (v. Rákóczi)-ut 12. Mit adnak az Apollóban? Gyönyörű selyem nyakkendőt, eredeti gyári áron. Apolló Nyakkendő ház Bul. Reg. Ferd. (v. Rákóczi)-ut 12. 2281

* Legolcsóbb bevásárlási forrás: Farkas István Apolló-drogériája. Postaí szétküldés naponta. 3

Szeret olcsón vásárolni?

Nyakkendőt, harisnyát, sálát

CHIC-áruházban Bul. Reg. Ferdinand 7-a.

* Képkiallítás a vármegyeházán. Kerülve minden lármát, szerényen, ami különben egyéniségére legjellemzőbb, vonult be képeivel a vármegyeháza nagytermébe Dumbraveanu Tódor, a kitűnő nevű aradi festőművész. Több mint nyolcvan vászon, olajfestmény, vízfestmények és rajzok rekonstruálják elbűnk ennek a fiatal művészembernek tehetséges egyéniségét. Dumbraveanunak különösen a portréi mesteriek és nyilvánvalóan minden vágya az, hogy még tökéletesebbé tegye magát ezen a téren. A tárlat iránt már is rendkívüli érdeklődés nyilvánul meg és a vármegyeháza disztermében, ahol a kiállítás egész napon át nyitva áll, a váradai társadalom elitje ad egymásnak találkozót. A tárlaton tegnap délután megjelent többek között Badescu ezredes vezérkari főnök és dr. Reuillés rendőrprefektus és mindketten vásároltak egy-egy vásznat.

Elegáns nő AGI crémet használ.

* Nagy karácsonyi Perzsaszőnyeg kiállítás Székelynél, Str. Pictor Grigorescu (Mészáros)-utca. Eladásra kerülnek gyönyörű különleges mintájú selyem és gyapjú szőnyegek. Kedvező fizetési feltételek mellett.

* Ünnepi diós-mákos patkó minden nagyságban megrendelhető Schwimmernél Str. I. C. Bratianu sarok.

* Karácsonyi ajándéknak alkalmas kazetták, parfümök, Kölni-vizek, szappanok legolcsóbban kaphatók Farkas István Apolló-drogériájában. 3

HEYMAN-SZINKÖR

Előadások kezdetét hétköznap 5, 7 és 9 órákor. — Szombat, vasárnap és ünnepnapokon 3, 5, 7, 9 órákor. — Elővételi pénztár délután 10-től 1-ig.

HETI MŰSOR

Szerda: Sorsdöntő percek, egy árva regénye, Szépművészeti élet kép 7 nagy felvonásban. Monty a kacsavadász, vigjáték 3 felvonásban.

Csütörtök: Délután fél négy órákor: gyermek-kabaré előadás olcsó helyárakkal. Patt és Patachonnal.

Péntek: Megvetett nők. Dráma a félvilági életből 7 felvonásban. Főszerepben Kürti Ilona, Mattyasovszky Ilona és Olaf Fjord.

Szombat: Megvetett nők. Dráma a félvilági életből 7 felvonásban. Főszerepben Kürti Ilona, Mattyasovszky Ilona és Olaf Fjord.

Karácsonyra **Urán-tól** egy pecsétgyűrű legolcsóbb Str. Nic. Iorga 8.

Vasárnap: Megvetett nők. Dráma a félvilági életből 7 felvonásban. Főszerepben Kürti Ilona, Mattyasovszky Ilona és Olaf Fjord. Hétfő: Habsburg Miksa. Monumentális remekmű 2 részben felvonásban.

= A szép nő már akkor meg, amidőn az első ősz hajszálát kapja. Ez a meséje annak nagyszerű félvilági életéből 7 felvonásos mesének, Mattyasovszky Ilona, Kürti Ilona és Olaf Fjord. „A megvetett nőkben” alakít, szépség és fiatalság harcát ábrázol. A szerelemben meggedett nő a fiatalság és szépség kerít hálójába, hogy a búvárokban újra élje érzéket. A fiatalság már-már bukna, de a szerelem megmenti a posványtól. Káprázatos lettek, szépségek felvonulása a ma orgáinak életképe hatalmas, monumentális, arikai méretek szerint is palan film.

= A Heyman Szinkör ma este kezdi meg Habsburg Mária színrehozását. A legendás szépségű Habsburg Mária rion Dawies alakítja. A Goldwyn ezen filmen teljes évig dolgozott. Teljesen feltették a filmben szereplő v. sokat. Nagy tömegjelenetel Habsburg család régi dicső elevenedik meg egy filmben. Szemet gyönyörködtető festői felvonulásokkal tarkított szebbnél-szebb tájképek.

Tessék meggyőződni, hogy és belésáru különlegességei legolcsóbbak. **SHAVE és GRÜNFIELD** posztóáruház Avram (Kossuth)-utca.

Még csak pár napig tart a Nagy Karácsonyi Vásár leszállított olcsó árakkal

AU PRINTemps

(volt Missir cégne)

Mélyen leszállított árak!

Az összes raktáron levő női- és gyermekcipőket mélyen leszállított árban árusítja

UJLAKY

Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut)

Baleset érte nagyvárad—aradi gyorsvonatot

Emberéletben nem esett kár

délutáni órákban vészhi-
terjedtek el a városban, a
gyorsvonat az arad-nagyvá-
rad vasútvonalon újabb sze-
rencsétlenség történt. A hírek
származtak, hogy

A 9 óra 45 perckor Arad fel-
ől érkező gyorsvonat nem
érkezett meg a pontos
időre a nagyvárad-i pályá-
udvarra

késés okáról a vasúti sze-
vezet nem akart senkinek
világosítást adni. A pá-
nyarvaton természetesen igen
váltak a vonattal Arad-
indult hozzátartozókat,
idegesen fordulak felvilá-
tásért a forgalmi irodába,
szint azonban nem kaptak. —
yit észrevettek, hogy tíz
tájban

segélyvonat indult a nagy-
várad-i állomásról Ósi irá-
nyába.

irhatatlan izgalom kelet-
ett a várakozó közönség
ében és innen terjedt el az
bb szerencsétlenség híre.

szerecsére az első hírek
ottak voltak. Az történt
anis, hogy az Arad felől ér-
ő gyorsmotor Ósi és Vá-
es állomások közt az 5-ös
közéleben

tengelytörés következté-
ben kisiklott, de a vonatve-
zető ébersége megakadá-
lyozta, hogy a kisiklásnak
áldozatai is legyenek.

vezető a vonatot a tengely-
és pillanatában leékezte és
az utasoknak az ijedelmén
ül más bajuk nem történt.
A nagyvárad-i Esti-
munkatársa a segélyvo-
tal egyidőben érkezett a
rencsétlenség színhelyére.

segélyvonatot Pitgeru
pályafelügyelő vezette. A
pályán vesztegel a moto-
Az ázott, nedves, süppedő-
pályatesten rémült utasok
gyászokkal igyekeznek gya-
Várad felé. Be sem várják
segélyvonatot. Az utasok
gyrésze azonban még a sze-
rencsétlenség helyén van, eze-
átszállítják a segélyvonatra
heltizenegykor megindul a
mat Nagyváradra. Utközben
bbször megáll, mert felszedi
pályatesten bandukoló utaso-

A megsérült motor az ötös
örház előtt várja, hogy be-
vontassák a nagyvárad-i ál-
lomásra.

zuttal szerecsére nem tör-
nagyobb szerencsétlen-
de ismételtük.

hogy a pánikhírek pillana-

tok alatt elterjedtek a vá-
rosban, tisztán a nagyvá-

A háborús Tisza és a szerbek

A magyar miniszterelnök erőiesen tiltakozott
Ferenc Józsefnek a magyarországi szerbek tö-
meges letartóztatása ellen

Budapestről jelentik: A legszé-
lesebb körökben nagy feltűnést
keltettek gróf Tisza és a szerbek
világháború kitörése alkalmával I.
Ferenc Józsefnek és a volt osz-
trák-magyar monarchia legjobb ve-
zetőjéhez intézett és most nyilván-
osságra került szigorúan bizalmas
levelei. Ez a titkos levelezés azt
bizonyítja, hogy

azokért az atrocitásokért,
amelyeket a háború legelső
idejében a magyarországi és
szerbiai szerbek ellen a kato-
naság elkövetett, a magyar
miniszterelnök nem volt fele-
lős,

sőt mindent elkövetett arra nézve,
hogy ezek a jogtalanságok és visz-
szacélások megszűnjenek. Gróf Ti-
sza István, mint a most nyilvános-
ságra került levelezés bizonyítja,

a legerősebben közbelépett
a katonaság által zaklatott
szerbek érdekében és Ferenc
Józsefnek, valamint a bécsi
katonai kabinettirodához inté-
zett leveleiben és távirataiban
energikusan tiltakozott a ma-
gyarországi szerbek tömeges
letartóztatása és a szerbi-
tusz-szedések ellen.

A magyar miniszterelnök inter-
venciója — mint ismeretes — az
első időkben, sajnos, nem járt a
kellő eredménnyel, mert az osz-
trák-magyar hadvezetőség tovább-
ra is fenntartotta erőszakos rend-
szabályait és egyszerűen nem vet-
te figyelembe a magyar miniszter-
elnök tiltakozását. Tisza — aki,
mint egyik táviratában panaszo-
lja, csak az újságokból szerzett tu-
domást a katonai eseményekről, mert

a hadvezetőség szándékosan
nem informálta — később az-
után mégis elérte, hogy a ka-
tonai hatóságok hatásköri túl-
lépése, amelyek ezeket az
atrocitásokat eredményezték,
megszűntek.

Tisza első tiltakozása a ma-
gyarországi szerbek üldözése el-
len még a háború tényleges kitö-
rését megelőző napon — az általá-
nos mozgósítás elrendelésének
napján — kelt. 1914. július 27-én
gróf Tisza István a következő le-
velet intézte I. Ferenc Józsefhez:

Legkegyelmesebb Uram!

Nagyon nehezemre esik Felsé-
gedet éppen ezekben a napokban
háborgatni, sajnos, azonban olyan-
körülmények, amelyeknek kisza-
mithatatlan következményei le-
hetnek, kényszerítnek erre, mert
azokat csak Felséged hatalmi sza-
va rendezheti. A tegnapi nap fo-
lyamán utólag értesültünk, hogy
a VII. hadtest körzetében Nagy-
becskereken és Nagykikindán a
katonai parancsnokságok utasítá-
sára tömegesen tartóztatnak le

radi állomás vezetőségé-
nek köszönhető, amely a
szerencsétlenség pillanatá-
ban megtagadott minden
megnyugtató felvilágosítá-
st és így alkalmat adott
arra, hogy rémült embé-
rek csapongó fantáziája
borzalmakat lásson.

embereket, akik a katonai hirszer-
ző csoportok úgynevezett bizal-
masai besugására gyanusnak lát-
szanak. En a magyarországi hir-
szerző szolgálat parancsnokát Dá-
ni vezérkari ezredest magamhoz
kértem, hogy ezt az ügyet si-
mán elintézzem, azonban

nemcsak, hogy rideg vissza-
utasítással találkoztam, hanem
oly kevésbé tiszteltteljes
magatartással,

hogy kénytelen voltam a megbe-
szélést udvarias, formák között
felbeszakítani.

Ezek után tegnap délután

a cs. és kir. hadügyminiszter
urhoz fordultam, aki telefon
útján a dolgok tisztázását he-
lyezte kilátásba.

E pillanatig azonban — most dé-
tizenkét óra van — semmiféle hírt
sem kaptam Becsből, ezzel szem-
ben a VII. hadtest körzetében to-
vább folynak a letartóztatások.

Orsován hatvan személyt he-
lyeztek őrizet alá. E tények
alapján kénytelen vagyok a
legalázatosabban jelenteni,
hogy ez az eljárás a mai hely-
zetben és minden jogalap nél-
kül való és igen messzemenő
következményeket vonhat ma-
ga után.

A jogi illetékességre vonatkozó-
lag nem is tudom, hogy mire hivat-
kozhatnak az említett katonai ha-
tóságok.

Az ilyen személyek ellen való
eljárás a belügyi kormány nagyon
fontos politikai feladata. Igen sa-
lyos károk és veszedelmek szár-
maznának abból, ha ezt az eljárást
a kormány tudta és befolyása nél-
kül katonatisztek hajtanák végre
kényük szerint, kiknek inkompe-
tenciája ebben a kérdésben min-
den kétségen feülül áll.

Engem egyedül és kizárólag az
a tudat vezet erre a lépésre, hogy

ilyen rendszabályok, ha azo-
kat a minden tekintetben ille-
tő körök nem mérlegelik,
felingerlik a lakosságot, békés
és loyális embereket elidege-
nitenek, nyugtalanságot és
pánikot terjesztenek minden-
felé, tehát a jelen pillanatban
is káros következményekkel
járhatnak és hosszú időre vég-
zetes befolyással lehetnek a
nemzetiségek békés együtt-
élésére és loyális magatartá-
sára.

A rend fenntartásáért az ország
területén vállalom a felelősséget.

Bátorkodom tehát a legalázato-
sabban megkérni Felségedet, ke-
gyeskedjék elrendelni, hogy a ka-
tonai hatóságok minden olyan kér-
ésben, amikor nem azoknak a
megbüntetéséről van szó, akik
valamely bűntettet a kivételes

rendelet megjelenése után követ-
tek el és amikor nem olyan köv-
krét büntetésekről van szó, ame-
lyek a katonai ítélkezés illetékes-
sége alá tartoznak, azokat a por-
gári hatóságok illetékessége elé
utalják.

Tisza István gróf.

Ezzel a levéllel Tisza nem elé-
gedett meg, hanem ugyanaznap
délután a következő sürgőnyt
küldte el báró Bolfras-nak, az ud-
vari katonai kabinetiroda vezető-
jének:

A holnap megérkezendő irás-
beli jelentéssel egyidejűleg
kérem Öfelségének jelenteni,
hogy tiltakozásom ellenére a tö-
meges letartóztatások folyta-
tódhatnak és hogy a hadügyminis-
ter válaszáig még mindig nem
kaptam meg. A helyzet így mó-
don teljesen tarthatatlan és
kénytelen vagyok gyors intézke-
dést kérni.

Gróf Tisza István.

A háború kitörése után Tisza
továbbra is figyelemmel kísérte a
nagyreszt osztrák tábornokokból
álló hadvezetőség rendfenntartási
ténykedéseit és

akkor is közbelépett, amikor
nem Magyarországon, hanem
szerbiai területen követtek el
erőszakosságokat.

1914. augusztus 16-án a bécsi
katonai kabinetirodához sürgőnyt
intézett, amely így hangzik:

A következő sürgőnyt küldtem
a balkáni haderők főparancsnok-
ságának:

Mint hivatalos forrásból értesü-
lök, a második hadsereg körzetébe
rendszabályokat akarnak fogana-
tosítani, hogy

a szerb falukból tuzsokat
emeljenek ki és arra az eset-
re, ha a lakosság a katonaság
ellen valamit elkövetne, eze-
ket a tuzsokat agyonlővétnék
és a falut elpusztítanák.

Vitéz hadseregünk jó hírneve ér-
dekeiben és ama nagy katonai ér-
dekekre való tekintettel, mely
igazságos bánásmólot követel a
lakossággal szemben a saját or-
szágában,

kérem szigorú utasításokat ad-
ni, hogy ilyen barbar rendszá-
bályokat ne alkalmazzanak.

Ne táplálják a gyűlöletet a hadse-
reg és a monarchia ellen egy
egész nemzetiségben azáltal, hogy
ártatlanokat ily kegyetlen bán-
tanak.

Kérem Excellenciádat, hogy er-
ről jelentést tegyen Öfelségének és
legalázatosabb kérésem előterjesz-
tését, hogy

Öfelsége ezeket a meggondo-
latlan erőszakoskodásokat
legkegyelmesebben tiltsa el,

mert ezek elhomályosítják hadse-
regünk fényét, megkárosítanak
fontos katonai és politikai érdeke-
ket és megingatják a hű alattva-
lóknak bizalmát az uralkodó atyai
gondoskodása iránt.

Tisza.

Tisza titkos levelezésének ezek
a darabjai egészen más fényben
mutatják be a tragikus véget ért
magyar miniszterelnök gondolko-
zását a nemzetiségi kérdésben és
mindenesetre érdekes bizonyítékai
annak, hogy a magyar kormány —
még a háborús őrjöngés legteszül-
tebb pillanataiban is — az embe-
riesség elvét tartotta szem előtt a
szerbséggel szemben.

virágüzletében Sas-palota 2282 Szabó Béla virágüzletében és virág munkák legjobb árban és legolcsóbb árban

* **Tulhalmozott** pipere-szap-pan készletemet feltűnő olcsó áron árusítom. Kérem tekintse meg a kirakati árakat. Farkas István, Apolló-drogéria. 4

x **Ügyvédi Határidőnapló** kapható a Hegedűs Hirlapirodában.

Gondoskodjék idejében a legmegfelelőbb karácsonyi ajándékról.

Mesés és ifjúsági könyvek
nagy választékban

Harminc pompás mese	110.—
Andersen legszebb meséi	160.—
Finom fiúk	200.—
Tamás bácsi kunyhója	220.—
Benedek: Galambok	120.—
— Kék mesekönyv	300.—
— Arany mesekönyv	300.—
— Katalin	140.—
— Oh szép ifjúságom	80.—
— Rókáné komámasz-	
szony	100.—
— Münhausen báró	140.—
Apróbb gyermekmesék	160.—
— A kis lord	140.—
— A délafrikai arany-	
keresők	280.—
Jókai: Kis dekameron	300.—
Amicus: A szív	250.—
Kolumbusz Kristóf	240.—
Vadfogó	140.—
A babatündér	170.—
Az élet iskolája	220.—
A legkisebb leány	170.—

Kapható a
Hegedűs Hirlapirodában.

Diákok! 1131-1
**Karácsonyi
Ajándékba!**
arany töltőtollat
kérjétek **Lei 210.—**
Praktikus! Olcsó!
Nélkülözhetetlen!

Mégay és Lászlónál
Str. Avram Iancu
(Kossuth-utca) **2. szám.**

ASZODY-nál, Sas-
palotában megke-
dődött a karácsonyi
cukorka vásár

Italmérők 2263

kik jó és olcsó borokat és pálinka-italokat akarnak beszerezni, ne mulasszák el felkeresni központban fekvő pincémet.

Rothbart Bernát
Str. Episc Pavel 14. Telefon 315

APRÓ HIRDETÉSEK

LEVELEZÉS

„ARRA vágyom” vigye el a te-
velet, késő kaptam kézhez, azért
csak most válaszolhattam. 426

LAKÁS

EGYSZOBAS konyhás lakást
keresek azonnalra. Cím: a He-
gedűs Hirlapirodába kérek. 99

ORVOSI rendelőknek szobát elő-
szobával (földszint) csakis köz-
pontban, lehetőleg olaszban kere-
sek. Címeket kérek Kirsch, Jorga
Miklós (Zöldfa) utca 3. II. em. 422

ALKALMAZÁS

RAKTARNOKNAK vagy iroda-
szolgának ajánlkozok megbízható
ember. Cím: a Hegedűs Hirlap-
irodába kér. 325

ÉRETTSÉGIZETT fiatalember
több évi irodai gyakorlattal állást
keres. Cím: Hegedűs Hirlapiro-
dába kér. 330

PERFECT szakácsnő felvétetik
január 1-re. Cím: Hegedűs Hirlap-
irodában. 405

UTAZÓ Erdély és regátban tel-
jes jártassággal bír, bármilyen
szakmában, állást keres. Cím: He-
gedűs Hirlapirodában. 415

MINYÓ László nyomdai segéd-
munkásnak vagy boltiszolgának
ajánlkozok. Cím: Eliade Radulescu
(Pál) utca 46. 413

MÉRLEGESZÍTÉST, könyv-
rendezést, óraskönyvelést német,
magyar levelezést vállalok. Meghi-
vást „Elsőrangú” jelígre a Hege-
dűs Hirlapirodába kérek. 414

IDŐSEBB perfekt szakácsnő ál-
lást keres azonnali belépésre vagy
bejáró főzőnőnek ajánlkozok. Cím:
Kovácsné, Simeon Stefan (Beth-
len) utca 21. 423

EGY gyermektelen házaspár ja-
nuár elejére mindenesnek felve-
tetik. Ferdinánd király (Rákóczi)
ut 34. 421

Vas- és rézbutorok

nagy választékban és olcsón kaphatók **KUN ADOLF**
vaskereskedésében, Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 3. 2250

Orient Ipari és Kereskedelmi R. T.

„PITTROFIN” szab. gummitalpaló üzeme

Str. Astra (Gilányi-ut) 5-7

Készít férfi cipőkre egész gummitalpat sarokkal Lei 180.—

” ” ” fél ” ” Lei 140.—

” női cipőkre fél ” ” Lei 100.—

A n. é. közönség kényelmére az alanti gyűjtőhelyeket állítottuk fel,
hol mindennemű ily munkálatok elvégeztetnek:

1. sz. gyűjtőhely Apolló-tőzsde Reg.
Ferdinand (Rákóczi-ut) 22
2. sz. gyűjtőhely Rubinstein-tőzsde,
Str. Vlahtu (Szt. János-utca) 30.
3. sz. gyűjtőhely Nasch-tőzsde, Str.
General Mosoiu
4. sz. gyűjtőhely Tőzsde, Str. Vla-
htu (Szt. János-u.) 3
5. sz. gyűjtőhely Ohrenstein, Cuza
Voda (Szacsai-u.) 67
6. sz. Gyűjtőhely örv. Simon-tőzsde
Piata Mihail Viteazul (Nagyipiac-
tér, 3

7. sz. gyűjtőhely örv. Kohn-tőzsde,
Piata Mihail Viteazul (Nagyipiac-
tér) 14.
8. sz. gyűjtőhely Sferle-tőzsde, Tem-
plom-tér
9. sz. gyűjtőhely örv. Kelepeczné,
Str. Dela Vrancea (Ritók Zsig-
mond-u.) 6
10. sz. gyűjtőhely örv. Katzné-tőzsde,
Str. Fabricelor 25
11. sz. gyűjtőhely örv. Klein Dá-
vidné Str. Zs. April 14
12. sz. gyűjtőhely Szabó László kel-
melester, Str. Reg. Ferdinand (Rá-
kóczi-ut) Bazár-épület 2275

SZOBALÁNY ésmindenes sza-
kácsné kerestetik, jó bizonyít-
vánnyal január 1-re. Orbán, Ri-
manóczy-utca 13. 427

ADÁS-VÉTEL

NAGY bolti állvány eladó. Cím a
Hegedűs Hirlapirodában. 417

VILLANYKALYHÁT megvétel-
re v. bérbe keresek. Cím: Hege-
dűs Hirlapirodába kérek. 336

ELADÓ teljesen jókában leyő,
nagy farkasbőrös kocsis bunda ju-
tányos áron. Érdeklődhetni: Ar-
dealnál, a főposta mellett.

EGY keveset használt fekete
divatos szabású téli kabát eladó.
Cím: Blau, Cogalniceanu (Várad
Zsigmond) utca 8. 403

ELADÓ ház Oltenia (Csengeri)
utcán több lakással, egy lakás rög-
tön átadó 550.000 lei. Tomanénál,
Take Jonescu (Kőrös) u. 21. 2136

HASZNALT kis esztégapadot,
teljes felszereléssel megvételre ke-
resünk Sunfield, Béke-utca 7-a.
Telefon 416.

FAJALMA 8 leiert kilogramja kap-
ható, viszonteladónak árkedvezmény
reggel 8-tól délután 4-ig. Weinreb
sátrában Nagypiac-tér. 418

SUDERMANN: Egyszer volt ci-
mű könyvét megvételre keresem.
Cím a Hegedűs Hirlapirodába. 424

GYALUGÉP (Arbrichter), Kir-
chner gyártmány, 90 centiméter,
állítható lapokkal eladó. Érdeklő-
dők címeit Hegedűs Hirlapirodába
kérem. 425

ELADÓ egy kabátba való na-
gyon szép szövet rendkívüli olcsó
áron. Megtekinthető a Nagyvárad
kiadóhivatalában. 214

ELUTAZÓK figyelmébe! Piani-
nóját magas bérért kölcsön veszi
a Hegedűs Hirlapiroda kottaosz-
tálya. 424

NŐI télikabát prémgallérral és
prémszegélyvel, sürgősen eladó.
Vass, Dorobantilor (Rulikovszky)
ut 6. 428

PIANINOT keresek magas bér-
Cím a Hegedűs Hirlapirodában.

IRÓASZTALOK nagy műhe-
 vagy varrodába alkalmas, mu-
asztaok, puldok eladók. Cím:
Hegedűs Hirlapirodában.

100 kötetes, diszkotésú Jókai
megvételre keresek. Cím a He-
dűs Hirlapirodában.

TIK kötetes magyar Bréhm
latvilág című sorozatát megve-
keresem. Cím Hegedűs Hirlap-
dában.

GYÖNYÖRŰ mintájú goblet
csón eladó. Cím Hegedűs Hirlap-
irodában.

MODERN német (új kiad.)
könyveket megvételre keresek.
Cím Hegedűs Hirlapirodában.

39-se férfi hócipót (jókaban
vót) vennék. Cím: Hegedűs
lapirodába kérek ár megjelölé-
ssel.

KÜLÖNFÉLÉK

KITÜNO főzőnő alkalmi
vállal. Zsurokat elkészít, eleg-
seztvíroz. Cím Hegedűs Hirlap-
dában.

ANGOL missmek van ne-
szabad órája, leckéket vállal.
Hegedűs Hirlapirodában.

Karácsonyi ajándék

nak bámulatos olcsón vásárol-
ható, ékszer, arany, ezüst,
brilliant és chinaezüst díszítá-
g.

Herbst ékszer és óra
áruházában,

Regina Mária (Bémer)-tér 1 sz.
Figyelje a kirakati árakat

Olcsó tűzifa

Sikerült egy nagyobb
cses- és tölgyhasáb tűz-
beszerezni, mely ház-
szállitva hasábos állapot-
kőbméterben, sulyban, va-
apritott állapotban me-
rendelhető a Népszöve-
s.

HANGYÁK

irodájában, Károly her-
(Szilágyi Dezső-utca) 5.
KATHOLIKUS RÖR épít-
.

Soha nem volt alkalma beszere-
ni.

egész új nagy ebédülő-szob-
nyegél, hencser-lakáról,
plédel, egész új madár-
jávör hálól, mint most.

2232 Strada D Xenopol
(Lakatos-utca)

MEGNYILT!

az új alkalmi használt

Butor és Szőnyeg

ahol még eddig nem létezett ár-
vehet butori, szőnyeget, régisé-
zengorát és Wertheim-kassát
den elfogadható árban tudom adni
mert alkalmi vétel. Str. Castelu
(Várkapu-u.) 1. — Ujvilág-kávéház-
szemben. 226

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.